

ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ ЛИЦА В ОБЛАСТ ШУМЕН ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

Малолетни и непълнолетни лица, водени, заведени и снети от отчет в детските педагогически стаи (ДПС) за извършени от тях противообществени прояви и престъпления

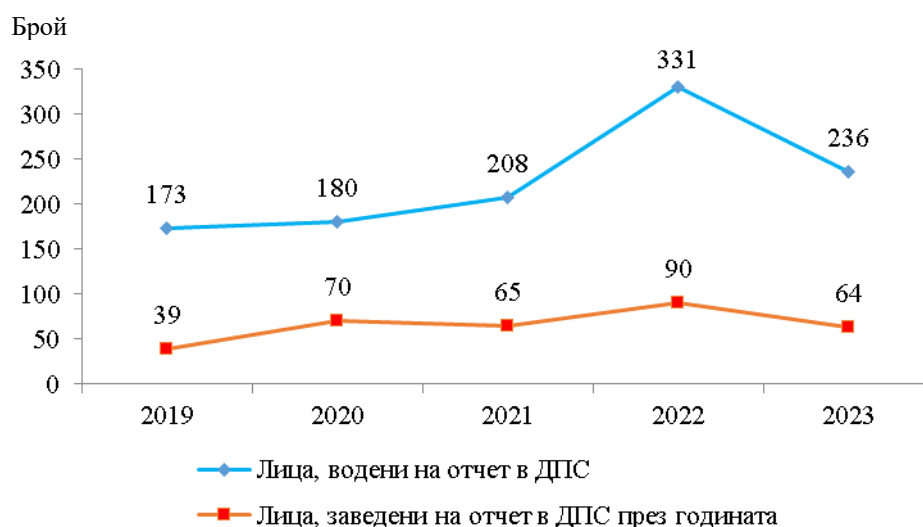
През 2023 г. в област Шумен на отчет¹ в детските педагогически стаи са водени 236 малолетни и непълнолетни лица за извършени от тях противообществени прояви и престъпления.

Основните характеристики на водените на отчет в ДПС от областта лица са следните:

- непълнолетни (на възраст от 14 до 17 години) - 67.4%;
- малолетни (8 - 13 години) - 32.6%;
- момчета - 192 (81.4%);
- момичета - 44 (18.6%);
- учащи - 208 лица (88.1%);
- в криминогенна среда живеят 141 малолетни и непълнолетни (59.7%).

В област Шумен малолетните и непълнолетните лица, заведени на отчет² в ДПС през 2023 г., са 64, или 27.1% от всички водени на отчет лица, като 59.4% от тях са непълнолетни. Момчетата са 55, а момичетата - 9.

Фиг. 1. Малолетни и непълнолетни лица, водени и заведени на отчет в ДПС през периода 2019 - 2023 година

¹ Съгласно чл. 26, ал. 1 от Правилника за детските педагогически стаи малолетните и непълнолетните лица се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния.

² Включват се всички малолетни и непълнолетни лица, които са били новозаведени на отчет в ДПС през календарната година.

През 2023 г. **снети от отчет в ДПС** са 48 малолетни и непълнолетни лица, или 20.3% от водените на отчет през годината:

- поради поправка на поведението - 33 лица (68.8%);
- поради навършване на 18-годишна възраст - 15 лица (31.2%).

Противообществени прояви

В област Шумен **преминалите през ДПС за извършени противообществени прояви** през 2023 г. малолетни и непълнолетни лица са 97. От тях малолетните са 34 (35.1%), а непълнолетните - 63 (64.9%). От общия брой на лицата, преминали през ДПС за извършени противообществени прояви, момчетата са 84, или 86.6%, а момичетата - 13 (13.4%).

Разпределението на преминалите през ДПС по някои видове противообществени прояви е следното:

- повреждане на обществена и/или частна собственост - 20.6%;
- бягство от дома (от вкъщи), от специализирана институция или от социална услуга от резидентен тип - 10.3%;
- непристойно и/или хулиганско поведение на обществено място - 3.1%;
- прояви на насилие и агресия - 2.1%;
- училищен тормоз - 2.1%.

Извършени престъпления

През 2023 г. в област Шумен броят на **малолетните и непълнолетните лица, преминали през ДПС за извършени престъпления**, е 83. От тях 17 лица (20.5%) са на възраст от 8 до 13 години.

Най-разпространеното престъпление, извършвано от малолетните и непълнолетните в област Шумен, е кражба. Извършители на това престъпление са 31 лица, или 37.3% от всички, преминали през ДПС за извършени престъпления.

Фиг. 2. Малолетни и непълнолетни лица, преминали през ДПС, по някои видове престъпления през 2023 година

Малолетни и непълнолетни, пострадали от престъпления

През 2023 г. в област Шумен пострадали от престъпления са 84 лица, от които 55 (65.5%) са момчета, а 29 (34.5%) - момичета. Малолетни са 31 лица (36.9%), а непълнолетни - 53 (63.1%).

През 2023 г. броят и дялът на малолетните и непълнолетните, пострадали от телесна повреда е 10 лица (11.9%), а от кражби са пострадали 8 лица (9.5%).

Дейност на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните

През 2023 г. местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните в област Шумен **са образували** 108 възпитателни дела, от които 96 (88.9%) - по предложения на органите на прокуратурата. Броят **на решените дела** през годината е 101, като от тях в срок до един месец са решени 76 дела, или 75.2%. **Прекратени** са 9 дела. В края на 2023 г. **са останали несвършени 2 дела**.

През 2023 г. местните комисии са наложили 154 **възпитателни мерки** в съответствие с чл. 13, ал. 1 от Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните на 140 лица на възраст от 8 до 17 години за извършените от тях 144 общественоопасни деяния.¹

Най-често налаганите възпитателни мерки са:

- предупреждение - 80 мерки (51.9%);
- задължаване да участва в консултации, обучения и програми - 26 мерки (16.9%);
- поставяне под възпитателен надзор на обществен възпитател - 20 възпитателни мерки (13.0%);
- предупреждаване за настаняване във възпитателно училище интернат (ВУИ) с изпитателен срок до 6 месеца - 11 мерки (7.1%);
- задължаване на непълнолетния да извърши определена работа в полза на обществото - 7 мерки (4.5%);
- задължаване да се извини на пострадалия - 6 мерки (3.9%).

Основните характеристики на лицата на възраст 8 - 17 години с наложени възпитателни мерки през 2023 г. са следните:

- малолетни са 54 лица (38.6%), а непълнолетни - 86 (61.4%);
- момчетата са 124 (88.6%), а момичетата - 16 (11.4%).

В структурата на общественоопасните деяния, за които са наложени възпитателни мерки през годината, най-голям е относителният дял на извършените престъпления - 75 (52.1%), следвани от противообществените прояви - 67 (46.5%), и административните нарушения - 2 (1.4%).

¹ Общественоопасните деяния включват извършените от лицата противообществени прояви, престъпления и административни нарушения.

Методологични бележки

Статистическото изследване на противообществените прояви и престъпления на малолетните и непълнолетните осигурява информация на базата на годишни данни за лицата, водени, заведени, снети и преминали през детските педагогически стаи, лицата с наложени възпитателни мерки за извършени общоопасни деяния, както и за пострадалите малолетни и непълнолетни от престъпления. Източник на информация са местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Обект на наблюдението е дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Единици на наблюдение са малолетните и непълнолетните, извършители на противообществени прояви и престъпления.

Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е компетентен орган, който разглежда възпитателни дела, привежда в изпълнение наложените мерки съгласно Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (ЗБППМН) и осъществява контрол по изпълнението им.

Малолетни лица са лицата на възраст от 8 до 13 навършени години.

Непълнолетни лица са лицата на възраст от 14 до 17 навършени години.

Противообществената проява е деяние, което е общественоопасно и противоправно или противоречи на морала и добрите нрави.

Детските педагогически стаи са специализирани заведения, които участват в превенцията на престъпността и противообществените прояви, извършени от малолетните и непълнолетните.

В броя на водените на отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни, които са извършили престъпления и/или противообществени прояви; осъдени са за престъпления от общ характер; освободени от поправителните домове (ПД); освободени от ВУИ; освободени от социално-педагогическите интернати (СПИ). Малолетните и непълнолетните лица се водят на отчет в ДПС за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния. В броя на водените на отчет в ДПС **не се включва** броят на малолетните и непълнолетните, които са **преминали през ДПС**.

В броя на заведените на отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни лица, които са новозаведени през отчетната година.

В броя на снетите от отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни лица, които през отчетната година са отпаднали от отчет, като е посочена причината за снемане от отчет.

В броя на преминалите през ДПС се включват малолетни и непълнолетни лица, които са извършили незначителни деяния, за които еднократната намеса на полицейски органи е била достатъчна и няма основания за тяхното завеждане на отчет в ДПС.

Възпитателна мярка е алтернативна на наказанието мярка за възпитателно въздействие спрямо малолетен или непълнолетен, извършил противообществена проява, и непълнолетен, освободен от наказателна отговорност по чл. 61 от Наказателния кодекс, и се налага с цел преодоляване на отклоненията в поведението, предотвратяване на бъдещи нарушения и интеграция в обществото.

В броя на малолетните и непълнолетните лица с наложени възпитателни мерки се включват всички малолетни и непълнолетни, извършители на противообществени прояви, престъпления или административни нарушения, спрямо които са наложени възпитателни мерки съгласно ЗБППМН. С оглед на деянието може да се наложи **повече от една** възпитателна мярка с изключение на възпитателните мерки „настаняване в СПИ“ и „настаняване във ВУИ“.

В броя на малолетните и непълнолетните лица, пострадали от престъпления, се включват лицата, пострадали от различни видове престъпления по местоизвършване на деянието, а не по местоживееене на лицата.

Допълнителна информация относно методологията и данните от наблюдението за дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е публикувана на сайта на НСИ (<http://www.nsi.bg>), раздел „Правосъдие и престъпност“, както и в Информационна система ИНФОСТАТ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=63).